

INTERVJU

RESTAURATORSKI CENTAR LUDBREG

Posjet Restauratorskom centru u Ludbregu, započele smo razgledavanjem dvorca koji krajem 17. stoljeća prelazi u posjed obitelji Batthyany. U tom periodu dvorac mijenja svoj izgled iz gotičko-renesansnog u barokni.

Restauratorski centar Ludbreg djeluje u sklopu Hrvatskog restauratorskog zavoda u Zagrebu, a smješten je u glavnoj zgradi kompleksa dvorca Batthyany. Centar svoj rad započinje početkom 90-tih godina prošlog stoljeća kao ratni depo za

umjetnine evakuirane s ratom pogođenih područja Hrvatske.

Prve restauratorske radionice oformljuju se 1994. godine, a bave se obnovom drvene polikromirane plastike i slika na različitim nosiocima. U 2003. godini osnovan je Odsjek za tekstil koji se bavi preventivnom zaštitom, konzerviranjem i restauriranjem kulturne baštine od tekstila.

Zanimalo nas je koji je posao restoratora, stoga smo se uputile u radionice kako bismo dobile odgovor. Prvo smo razgovarale s restauratoricom tekstila Majom Vrtulek koja nam je kazala sljedeće:

-Posao konzervatora-restauratora je poduzimanje svih potrebnih koraka kako bi se kulturna baština od tekstila sačuvala od propadanja i za buduće generacije. Kulturna baština bilo pokretna ili nepokretna nešto je najvažnije što pripada nekom narodu.

Restauratori iz Radionice za drvenu polikromiranu plastiku Tomislav Sikinger i Davor Bešvir također su nam odgovorili da je posao restauratora da čuva, da se brine, da restaurira, da konzervira predmete kulturne baštine.

Željele smo saznati kako su se restauratori odlučili za ovo zanimanje i gdje su se školovali:

- Odlučila sam se za ovo zanimanje jer je posao dinamičan i zanimljiv, a radimo za dobrobit naše kulturne baštine. Školovala sam se na Tekstilno-tehnološkom fakultetu u Zagrebu, gdje sam stekla zvanje mag.ing.techn.text. Ovaj posao zahtijeva multidisciplinarnost, znanja iz različitih područja, a za nas na tekstilu važna je prvenstveno tekstilna kemija, znanje o materi-

jalima i sama tehnologija te povijest, rekla nam je M. Vrtulek.

Slične odgovore dobile smo i od restauratora:

-Kao i neki kolege, od ranih dana imam interes prema likovnoj umjetnosti i povijesti, te sam kasnije upisavši Akademiju likovnih umjetnosti, povećao svoj interes za ovo zanimanje, kazao nam je T. Sikinger.

- Nakon srednje škole na studiju povijesti umjetnosti i arheologije počeo sam raditi u Centru u Ludbregu, što mi se svidjelo, zainteresirao sam se za ovaj posao i ostao, rekao nam je D. Bešvir.

Na pitanje što najčešće restauriraju te s kakvom se problematikom najčešće susreću, saznale smo sljedeće:

- *Najčešće se bavimo restauriranjem povijesnog tekstila u što spada crkveni tekstil (misnice, štole, velumi, dalmatike...), crkvene zastave, zastave cehova, etnografski tekstil (narodne nošnje) i drugo. Kao je tekstil najčešće načinjen od prirodnih materijala vune, svile, pamuka, starenjem je podložniji propadanju, naročito ako se čuva u neprimjerenim uvjetima. Najčešće na tekstilu susrećemo oštećenja nastala kao posljedica mehaničkog oštećivanja pa nedostaju dijelovi tkanine, vide se poderotine i dr. Također tekstil je često hrana nametnicima (moljci.), a oštećenja se vide kao rupice gdje nedostaje tkanina, rekla nam je M. Vrtulek.*

- *Restauriramo drvenu polikromiju, najčešće oltare. Za oltare koje vidimo u crkvama, najčešće se čini da su od kamena, a zapravo su drveni s imitacijom mramora koji je zapravo oslik koji imitira mramor. Oltari su najčešće tijekom vremena više puta preslikani, bez vidljivog izvornog sloja. Kada neki oltar stigne u radionicu, prvo se rade opsežna istraživanja kako bi se utvrdilo upravo stanje tog prvog sloja i u dogovoru s konzervatorima odlučuje se što će se od preslika skidati. Najčešće su problemi vezani uz primjenu određene metode koja mora biti svrsishodna i potrebna su znanja iz kemije, biologije, povijesti i likovnih umjetnosti, kazao nam je D. Bešvir.*

Potražile smo i odgovor na pitanje što im je do sada bilo najzanimljivije što su radili tijekom karijere te koliko dugo se bave ovim poslom:

- *Najzanimljivije do sada je program višegodišnje obnove glavnog i dva bočna oltara iz Franjevačke crkve u Slavonskom Brodu. Radi se o imponantnom oltaru iz vremena baroka koji je bio dobro očuvan ali preslikan. Ovaj posao radim već 17. godina, rekao nam je D. Bešvir.*

- *Najzanimljiviji projekt na kojem sam radio je strop katedrale u Požegi, zidni oslici i freske Otona Ivekovića. Bio je ovo i najzahtjevniji posao jer se radilo o retušu, rekao nam je T. Sikinger koji radi kao restaurator punih osam godina.*

- *Meni je do sada bilo najzanimljivije, desetogodišnji rad na obnovi Zbirke sakralne umjetnosti smještenoj u kapeli Sv. Križa u dvorcu Batthyany. Radi se o 7 misnica, 2 crkvene zastave, te velumu, bursi, pali i štoli. Misnicu nosi svećenik za vrijeme mise, a ostali nabrojani dijelovi služe kao oprema za kalež kojim se svećenik služi. Posao restauratora obavljam već punih 16 godina, kazala nam je M. Vrtulek*

U razgovoru smo saznale kao se radi o više desetaka restauriranih predmeta ako se broje oltarne cjeline, no ako govorimo o pojedinačnim predmetima, njih je puno, puno više. Objasnili su nam da restauratori tekstila često provode preventivnu zaštitu, koja služi da se poboljšaju uvjeti čuvanja predmeta, a takvim projektom često je obuhvaćeno i više od stotinu predmeta. Predmeti koji se restauriraju uglavnom su iz kontinentalne Hrvatske. Najviše su zastupljena područja Požege i Sl.

Broda, N. Gradiške, Siska, te sjevera Hrvatske. Restaurirani su predmeti iz Varaždina, međimurske županije, iz Koprivnice, iz Ludbrega i dr.

A, na tekstilu uz nabrojena područja više godina radi se i na predmetima iz dubrovačkog područja.

Za kraj našeg razgovora zamolile smo restauratore za kratku poruku budućim kolegama pa evo što su nam rekli:

- *Kao i u drugim zanimanjima dolazi se do novih saznanja, pa je potrebna stalna edukacija, što je svakako izazov, T. Sikinger.*

- *Tko ima afiniteta prema restauraciji, treba biti uporan i ne bi trebao odustati. Posao je multidisciplinarnan, potrebna su mnoga znanja i tko je spreman učiti može biti uspješan u ovom poslu, D. Bešvir.*

- Posao je zanimljiv, a kao i svaki drugi posao zahtijeva stalno učenje i dobru suradnju s kolegama. Pred restauratora stalno se postavljaju novi izazovi, čije rješavanje vodi uspijehu i krajnjem cilju- očuvanju baštine, M. Vrtulek.

Nakon obilaska radionica te razgledavanja opreme kojom se služe u svojem poslu (skalpeli, seta za pozlatu, pigmenti za retuš, stakleni stolovi, raspršivači pare, svila za šivanje i dr.), pune dojmova, na odlasku zahvaljujemo voditeljici Centra gđi. Veniji Bobnjarić-Vučković i restauratorima na odvojenom vremenu i svemu što su nam pokazali.

Autorice:

Nina Gerić i Patricija Jadanić, 5.b

